

Réunion 85

ČESKÝCH RYTÍŘŮ ŘÁDU SV. LAZARA JERUSALEMSKÉHO

Ročník VIII

Číslo 1 .

Darmstadt , únor 1985

SLOVO K ČTENÁŘŮM

Čas od času se vyskytují v životě okamžiky kdy se každý z nás zastaví, ohlédne zpět na dosavadní život a práci, hodnotí případné úspěchy a neúspěchy. Je tomu tak dobře pro rozhodování, plány a předsevzetí do budoucna. Takovou příležitostí je i počátek nového roku.

Nad svou prací se zamyslel i REUNION, vcházející do roku 1985 prvním číslem VIII ročníku. REUNION je důležitým pojítkem pro Řád žijící v diaspoře. Jeho prostředky jsou skromné a práce za těchto okolností znamená nemalé zatížení. Na popud spolubratra Ing. J.Kočího sešli se v Pfungstadte zájemci o spolupráci a po dohodě s Velkopřevorstvím Českým byla po poradě vytvořena redakční rada REUNIONU, která se bude snažit délbou práce na jednotlivé členy rady vydávání REUNIONU ulehčit.

Má-li REUNION plnit své poslání, je ovšem i nadále odkázán na příspěvky a zprávy dopisovatelů, aby se nestal jednosměrnou akcí ČVP a Komendy vůči členům Řádu, čímž by jeho zajímavost, informační služba a vlastní úkol, jak jej redakční rada chápe, utrpěl. Vaše korespondence, zprávy a literární příspěvky za které předem děkujeme, budou důležitou náplní naší činnosti.

Do nového roku 1985 přeje redakční rada Vám i sobě hodně úspěchu v práci na VIII ročníku REUNIONU .

Nově ustavená redakční rada :

Ing.Bělovská Lída, Kočová Vilma DLJ, Ing.Kočí Josef KCLJ, Mainzerová Eva
postulantka Řádu, Wendligová Jana DLJ, Ing.Wendlig Lubomír CLJ,
zodpovědný redaktor Dipl.Ing. Mainzer Jan, postulant Řádu.

Příspěvky a korespondenci zasílejte na adresu Komendy nebo na redaktora
Dipl.Ing.Jan Mainzer, Gropiusweg 16, 6100 Darmstadt .

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Osobní :

. Před 40 roky byl dne 17. března 1945 v Nepomucenu vysvěcen na kněze námi všemi vážený a milovaný Msgre Jaroslav Antonín Kubovec, ThB. Phil.B. papežský tajný komoří a církevní komtur našeho Řádu.

Tento náš národně cítící duchovní pastýř řádové Komendy v Německu se narodil roku 1918 poblíže Domažlic v obci Vílové. Vystudoval na domácí lictkém gymnasiu a r. 1939 tam také maturoval, tedy v době pro náš národ nejtěžší. Potom vstoupil v Českých Budějovicích do semináře a nastěstí, dokud to ještě šlo, byl poslán kardinálem Kašparem na studia theologie a filosofie do Říma. V srpnu roku 1944, vývojem válečných událostí, při příchodu čsl.vojenské mise se s ostatními dvaceti studujícími přihlásil do naší zahraniční armády. Dne 17.března 1945 byl vysvěcen v Nepomucenu a v září téhož roku se vrátil do

osvobozené vlasti. Stal se kaplanem v Novém Strašecí a v listopadu 1946 byl přesazen do západních Čech. Zde se v Kralovicích stal kaplanem a administrátorem v Kožlanech. V létě 1947 doprovázel Dr.Edv.Beneše při jeho poslední návštěvě hrobu rodičů na kožlanském hřbitově. Pro svůj nekompromisní postoj ke komunismu se stal vládě nepohodlným a ocitl se na černé listině. V září 1949 měl být zatčen a přestože členové tajné služby již byli ve farní budově, podařilo se mu uprchnout do Bavorska. V Německu se zapojil do sociální práce a pomáhal všemožně uprchlíkům z ČSR. Na přání biskupského ordinariátu převzal farní úřad v Dürrenwaldstetten, kde působí až dodnes. Vážený spolubratře Msgre.Jaroslave Kubovče, pyšni na Tebe Ti gratulujeme a přejeme Ti ještě dlouhá léta pastýřské činnosti. JK

Zájemce o heraldiku upozorňujeme, že nakladatelství Beheyms-Verlag, které vydalo v roce 1979 knihu "Die Wappen der Böhmischen und Mährischen Bischöfe", připravuje vydání další heraldické knížky. Jde o znaky našich pohraničních měst z Čech, Moravy a Slezska, shrnuté pod názvem "Sudeten - deutsches Wappenlexikon". Na knize spolupracují Aleš Zelenka a Antonín Javora. Předmluvu napsal arcivévoda Otto von Habsburg, nositel čestného prstenu Řádu sv. Lazara Jeruzalémského.

Kniha bude mít 448 stran s 330 barevnými znaky měst. Objednat si ji můžete do 3. května za subskripční cenu 112,-DM na adrese: Beheyms-Verlag, Aleš Zelenka, Oberschönfelder Str. 5, 8901 Gessertshausen.

JK

ČVP AKCE SENEGAL

Dozvěděli jsme se, že se vrátila z Afriky první část naší výpravy. Prozatímní stručná telefonická informace od rytíře Dr. Hřebíka :

" Ujeli jsme přes 8000 km. Nejhorší úsek byl mezi Bamako (Mali) a senegalskou hranicí. Zde jsme dosáhli průměrné rychlosti 10 km/hod. V řádové nemocnici jsme založili plantáž (léčivé rostliny), instalovali elektriku nutnou pro chod lednice s léky a vodní pumpu. Renovovali jsme domky, které tvoří zdravotní středisko a misijní budovu tamějších sester.

Obě auta na zpáteční cestě jsme nechali v Gambii jako dar Řádu tamějšímu Červenému kříži, od kterého jsme obdrželi potvrzení o převzetí vozů. V Senegalů s předáním aut vznikly totiž velké potíže. V tak krátké době, kterou jsme měli, nebylo možno získat povolení ministerstva obchodu, financí a finančního úřadu. Mimo to poplatek z odhadní ceny a clo by obnášely za auto asi 3000,-DM. Sama sestra abatyše odmítla z finančních důvodů převzít oba vozy."

Další zprávy očekáváme po návratu Dr. O. Bělovského se skautíky, kolem 15. ledna.

JK

Dr. Radslav hr. Kinský nás v dopisu z 19. 12. 1984 informoval o, jak se vyjadřuje, "docela hezké knižičce" o trvalé posloupnosti Řádu v XIX století a přislíbil překlad některých pasáží pro REUNION.

Těšíme se !

Denník Darmstädter Echo uvádí v obšírné reportáži zprávu o uměleckém malíři, heraldickém odborníku a návrháři erbů Karl Diry.

Dle reportáže existuje v celé Evropě celkem 92 odborníků - heraldiků, návrhářů. 8. 1. 1985

Von der Trenck

BĚDA, VLÁDNE - LI ŽENA.

Počátky a sídelní vývoj dnešního hlavního města Moravy Brna v období ranného feudalismu, nebyly dosud objasněny. Avšak již před vznikem Velké Moravy existovalo významné hradiště Staré Zámky východně od Brna. Přímě pak na dnešním území města vznikla, neznámo kdy, pod výšinou Špilberkem osada Staré Brno (Antiqua Bruna). Nás však dnes bude zajímat více toto návrší než město samotné. Na Špilberku dal totiž Přemysl Otakar II. ve III. čtvrtině 13. století postavit pevný královský hrad. Tohoto hradu zvaného dle výšiny Špilberk, se užívalo v 18. a v první polovině 19. století jako vězení. Ze všech, kteří zde odpykali svůj trest, nás opět bude zajímat jen plukovník pandurů, který jednou v jakési vyšší společnosti neprozřetelně prohlásil: "Mám rád mladé, krásné ženy a ne staré báby", když mu přátelé domlouvali, aby se dvořil císařovně Marii Terezii, že po něm zálibně shlíží.

Jeho výrok se však k ní donesl díky dvořanům - a nakonec švarný a odvážný plukovník se ocitl v kasematech na brněnském Špilberku, obviněn dokonce ze zemězrady.

Miláček žen baron Trenck však brzy dostal do cely vzkaz: "Paní hraběnka X.Y. vás pozdravuje....posílá tento lék.Vypijte jej a za tři dny budete na svobodě."Vše probíhalo dle předem připraveného plánu.Baron lék vypil a zemřel zdánlivou smrtí.Z márnice měl být tajně dovezen na hraběncin zámek.Ale kolik měl baron ženských obdivovatelů,tolik měl mužských nepřátel.Celá akce byla vyzrazena a hraběnka marně čekala. Barona Trencka zakovali v kobce do želez,kde zanedlouho zemřel. JK

O O O O O O

ŘÁD NĚMECKÝCH RYTÍŘŮ V PRAZE A V ČECHÁCH ZA PANOVÁNÍ PŘEMYSLA OTAKARA I. A VÁCLAVA I.

V roce 1204 založil v Praze Řád německých rytířů svou první komendu. Jejich majetek zasahoval jako klín mezi německou vesnicí a Újezd sv. Martina. Tím jejich statky jak zde, tak i na jiných místech obchvacovaly skoro ze dvou třetin dnešní Staré Město. Časem se němečtí rytíři rozšířili u nás natolik, že v Čechách a na Moravě měli 17 komend. Vrcholu své moci pak dosáhli za vlády Přemysla Otakara I. a jeho syna Václava I.

Za svého pobytu na Moravě, dbal král Přemysl I. aby zajistil hranice tam, kde bylo nebezpečí vpádu. V králově okolí vidíme za jeho pobytu na Moravě také úředníky hradní na Bítově, Vranově a Znojmě a další královské úředníky na tomto zranitelném místě hranic. Statky královny Konstance nebyly daleko od hraniční pevnosti Bítova. Blíže druhé pevnosti Vranova, v klíčových místech pro obranu hranic měl své statky řád německých rytířů. Tehdy právě tento rytířský řád začal hrát svoji evropskou úlohu a český král sledoval, jak víme, všechny jeho pohyby v Polsku. Velmistr řádu Hermann, který byl blízký císaři a byl oblíbeným jeho rádcem, byl i s králem Přemyslem I. v dobrých vztazích. Tento Hermann získal císaře pro svůj plán na obsazení pohanských východních Prus. Právě roku 1228 dosáhl nového skvělého úspěchu, když si naklonil královského velkoknížete Konráda natolik, že mu též daroval celé okolí Chelmu, kterého pak ovšem musel řád dobývat proti odporu jeho obyvatel, slovanských Prusů.

Z předchozích rozhodnutí císaře Friedricha měl řádový velmistr titul říšského knížete a všechny jeho územní zisky měly záviset na říši. Přemysl ovšem nemohl tušit, že zde řád německých rytířů položil základ k pruské říši Hohenzollernů, ale zkušenému diplomatu neunikl žádný tah velmistřův. Ocenil i to, že řád dovedl

využít plně okolností, že se jednalo o území, osídlené pohany, které převádět na křesťanství bylo cílem řádu německých rytířů. Přemysl již tehdy tušil, jaké nebezpečí se skrývalo v tom, mít na svém území řád, kterému byl nakloněn jak císař, tak papež a také že tento řád měl v čele muže, jenž si dovedl získat přízeň obou i při neustálém napětí mezi nimi oběma. Snad si vspomněl, že i na něm velmistr dosáhl roku 1222 pro řád výhodné privilegium, v jehož stylizaci se kráľ ne bez jistého úsilí podařilo umístit výhradu o své suverenitě. Jistě také nezapomněl, že jeho švagr, uherský král, který si takovou výhradu opomněl vymínit, byl pak donucen zbavovat se řádu německých rytířů vojenskou mocí. To se stalo roku 1222, kdy se ještě řád plně neuplatnil. Avšak Přemysl se měl před koncem svého života dočkat jeho dalších diplomatických a vojenských úspěchů. Když proti pohanským Prusům byly hlášeny na pomoc řádu německých rytířů křížové výpravy a řád postupoval na jejich území pdmaňuje si obyvatelstvo na pravém břehu Visly, tehdy 15.12.1230 Přemysl I. zemřel. Na český trůn nastoupil jeho syn Václav I., o kterém současný kronikář píše, že vládl již za otcova žití.

Václav I. s postupem času dal obehnat hradbami město Prahu a okolní trhové vesnice. Hradby vedly tak, že přetaly dvě obce přiléhající k střednímu jádru kolem tržiště, totiž Újezd sv. Martina při kostele téhož jména a německou vesnici při kostele sv. Petra na Poříčí. Okolnost, že hradbami byly přetaty dvě vesnice, ukazuje v našem případě, že tu byla enkláva půdy, kterou král neměl pevně ve svých rukou. Toto území, vražené jako klín mezi německou vesnicí a sv. Martina bránilo tomu, aby obě vesnice mohly být pojaty do města v úplnosti. Byla to výspa pražských statků řádu Německých rytířů, kteří zde bezprostředně a jinde z větší vzdálenosti obchvacovali skoro ze dvou třetin dnešní Staré Město. Není známo jak řád Německých rytířů přišel k těmto statkům a svému pražskému sídlu při kostele sv. Petra na Poříčí. Dříve než na rozhraní 12. a 13. století to však nemohlo být. Vzhledem k vojenským úspěchům řádu v Prusku znamenaly jejich pražské statky hrozbu, které chtěl Václav čelit opevněním. Ale bylo tu i jiné nebezpečí, proti němuž sebe pevnější hradba byla slabá; velmistr řádu byl zároveň říšský kníže a byl to týž, který se již před tím pokusil založit pro řád "stát ve státě" v zemi uherského bratra české královny. Němečtí rytíři neměli ovšem na pražské statky nikdy žádnou listinu. Přemysl I. jim potvrdil statky, které získali v Čechách a na Moravě, ale jen obecnou formou. Pražské statky tam nebyly uvedeny ani jménem. Tím ani jejich hranice nebyly delimitovány, což už samo o sobě v tuto chvíli bylo nebezpečné.

Pozn.

Pražské středisko státní a památkové péče, při stavbě obchodního domu PRIOR v Praze na náměstí Republiky upozornilo, že před zahájením výstavby je třeba provést na staveništi archeologický výzkum. K tomu také došlo a přineslo to mnoho užitečného. Tak v prostoru Královodvorské a Rybné ulice byly již dříve nalezeny nádoby datované až do X. století. Území leželo v blízkosti starých komunikací, které spojovaly Pražský hrad přes vltavský brod s osadou sv. Petra na Poříčí. Osídlení podél těchto komunikací (Ungelt-Královodvorská a Dlouhá třída - Soukenická), bylo ve XIII. století přerušeno linií starých hradeb. Bylo zjištěno, že v prostoru parčíku Kotva stával kdysi kostel sv. Benedikta. V roce 1233 byl převzat řádem Německých rytířů, kteří sem snad v souvislosti s připravovanou výstavbou pražských hradeb, přenesli hlavní řádovou komendu v Čechách od sv. Petra na Poříčí. Úkolem výzkumu bylo tedy také najít půdorys objektu komendy a dalších budov ze středověku. Zajímavý materiál nejen pro Prahu, ale i pro naše spolubratry řádu Německých rytířů.

A tu se Václavu I. podařil znamenitý diplomatický tah; statky řádu Německých rytířů získal totiž koupí zpět. Patrně využil situace, že řád zakládající svůj stát ve východních Prusích, neměl okamžitý zájem na Praze. Zde mohlo hrát roli i to, že trhová cena byla nabídnuta v neobvyklé výši. Ostatně král nekoupil jejich pražské sídlo a pozemky sám, nýbrž koupila je i jeho matka Konstace, když hodlala usídlit u sv. Petra řeholnice cisterciánského řádu. Václav I. však hradil polovinu výloh. Když pak se jeho matka rozhodla usídlit řeholnice raději v Tišnově na Moravě, kde jim založila klášter, darovala statky koupené od řádu Německých rytířů, špitálu sv. Františka. Svůj dar špitálu pak dala potvrdit papežem Řehořem IX. a to ještě dříve, než řád Německých rytířů uvolnil své sídlo.

Němečtí rytíři drželi se ještě na svých vzdálenějších statcích za hradbami města Prahy, a i když se později dostali do hradeb k sv. Benediktu, neměli tam možnost většího rozšíření svého území. Ostatně v té době po překonání houževnatého odporu Prusů byli již naprostými pány ve východních Prusích a začali obracet svůj zájem k západním Prusům, to je k polským Pomořanům, které také ve 14. století ovládli.

O O O O

Dr. J. J. Joachymová - Votočková.

1100. výročí smrti prvního moravského arcibiskupa.

Jen jeden jediný, a však předúležitý skutek onoho věku zachoval se v paměti potomstva, jelikož símě jeho blahoplné ujavši se pevně, odolalo bouřem všech potomních věkův, a i dnes ještě nepřestává vydávati hojné a spasitelné ovoce milionům lidstva. Byloť to povolání obou filosofův Cyrilla a Methodia do Moravy, a jejich apoštolování mezi Slovy.

F. Palacký: Dějiny národu českého kniha II., článek 4.

Letošní rok je rokem významného výročí. Je tomu 1100 let, co zemřel první moravský arcibiskup sv. Metoděj. Zemřel, jak uvádí Palacký, 6. dubna roku 885 a pochován byl pravděpodobně v chrámu sv. Marie na Velehradě.

Samozřejmě se bude příští číslo RĚUNIONU tomuto výročí věnovat.

Cyryl a Metoděj, v macedonské Soluni narození bratři, vynikali po - božností života a učeností. O Cyrylovi je známo, že ovládal pět jazyků. Pro Slovy měla velký význam r. 855 vydaná abeceda - cyrilika, do které byla přeložena písma svatá a knihy církevní, dle nářečí užívaného tehdy u macedonských Slovanů.

Rostislav Moravský, ke kterému se pověst obou bratří donesla, vypravil poselství do Konstantinopole a požádal císaře Michala o učitele. Císař vyhověl a vypravil k Moravanům Cyrila a Metoděje. Jisté že bylo v té době na Moravě a v Čechách už křesťanství známo a jeho sémě se uchytilo, nemělo však pro nedostatek vyučování hlubší kořeny a pohanské zvyky se houževnatě držely. Sám český kníže Bořivoj pokřtěn dosud nebyl, i když mu bylo křesťanství známo. Kdy došlo ke křtu Bořivoje není určeno přesně, avšak názor, že jej křtil Metoděj, neodpovídá skutečnosti.

Jisté je, že sv. Metoděj navštívil Čechy, aby alespoň radou a pomocí působil při rozšiřování křesťanství.

V tomto jubilejním roce oslavíme nejen my, ale křesťané všech církví památku sv. Metoděje, který spolu se sv. Cyrylem byl v roce 1982 pozdvižen k patronu Evropy papežem Janem Pavlem II.

BONN: 7. zasedání společné konference německých biskupů a řecko-ortodoxní Metropole, mělo jako jeden z hlavních bodů porady výročí úmrtí slovanského apoštola sv. Metoděje, včetně příprav symposia v Regensburgu. Jubileum má být na pouhí v Ellwangen vzpomenuo ve zvlášť slavnostní formě.

JM

KULTURNÍ :

V Darmstadtě se ve výstavních síních na Mathildenhöhe koná výstava " České umění 1878 - 1914 ".

Výstava umožňující německému publiku přístup k českému výtvarnému umění (otevřená do konce února t.r.) tehdejších let je kritikou chválena a i pro nás, kteří s českou kulturou tak říkajíc vyrostli, velmi zajímavá. Domníváme se, že kultura sousedních národů má a musí budit zájem veřejnosti. Neměl by se opakovat případ nositele Nobelovy ceny básníka Jaroslava Seiferta jehož jméno stojí sice v popředí českého kulturního života, ale zůstalo úplně neznámo za hranicemi. Výtvarní umělci jsou na tom ovšem lépe, jejich díla neznají jazykové problémy, přesto však zůstává jejich značná část světové veřejnosti málo známá.

Darmstadtskou výstavu vítáme proto s povděkem a doufáme, že po velmi úspěšné výstavě Alfonse Muchy v minulém roce není tato ukázka českého umění poslední, která je německému publiku představena.

Výstava zahrnuje malířství, sochařství, architekturu, nábytek a různé užitkové předměty z doby romantismu, secese, kubismu. Jako informativní průřez uměním tehdejší doby výstava svoji úlohu bezesporu plní, i když obeznámený našinec postrádá jména jako Josef Mánes, Brožík, Augustin Němejc, ilustrátor Kašpar a jiná.

Jistěže má výstava příliš široký úkol a musí se omezit pouze na výběr z tvorby vystavených umělců. Díla která výstava ukazuje byla vybrána po dohodě s Prahou a nepochybujeme o tom, že při výběru děl měla Praha jako informovanější partner hlavní slovo. Škoda, že pro šíři materialu a snad také jiných důvodů nejsou ukázky prací některých umělců právě tou "první volbou" a představují spíše skromnější ukázky, sice charakteristické, ale přece jen skromnější, což jsme litovali na př. u Zdenky Braunerové, Mařáka. Malířství je silně zastoupeno jmény jako Slavíček, Spillar, Preissig, Bílek, Kuba, Hofbauer, Stretti, Marold, Preisler, Švabinský, Hudeček, sochařství Myslbekem, Štursou, Kocianem, Suchardou, architektura se blýskla Kotěrou.

Úspěšná výstava českého umění končí únorem a mohli jsme proto informovat značně pozdě, než aby mohli zájemci z našich řad výstavu navštívit. Litujeme.

JM

O O O O O O

NOVÉ KNIHY :

Spolubratr prof. Dr. Miloš Šebor de Wsseborzicz vydal nákladem Křesťanské akademie v Římě (svazek 61 literární edice Vigilie) monografii o velkém českém vojáku, hrdinovi první světové války a spoluvůdci branných sil poválečného Československa, generálu Aloisi Podhajském. Je to publikace o 396 stranách s ilustracemi, mapkami a dokumenty, jež po téměř desetiletém studiu přináší dosud neznámé okolnosti 19. století a prvních čtyř desetiletí našeho věku. Její název je "Alois Podhajský, voják, život a rámeček doby " s předmluvou našeho spolubratra Františka knížete Schwarzenberga, autorova kolegy v profesorském povolání. Studie se netají kritickým stanoviskem k vnitřní politice první republiky a je obhajobou vojenského hrdiny, věrného katolíka a vojáka věrného své přísaze nejvyššímu velitelovi až do chvíle, kdy Karel I., císař rakouský a král český své služebníky zprostil přísahy.

V závěru je kniha obžalobou Benešovy vlády, která nesmyslnou persekucí zkrátila život 80letého starce za ponižujících okolností. Kniha je téměř rozprodána. Zbývající výtisky lze objednat u autora (Eastern Kentucky University, Richmond, KY 40475) za cenu 15,5 dolarů ve prospěch Křesťanské akademie. Poštovné uhradí autor.

Zasláno.